

NACIONALINĖ VARTOTOJŲ KONFEDERACIJA

Kodas 126374789, Kalvarijų g. 20-2, Vilnius LT-01131
Tel.+37068625661, konfederacija@vartotojai.eu, www.vartotojai.eu

NACIONALINĖS VARTOTOJŲ KONFEDERACIJOS . VEIKLOS ATASKAITA 2024 m.

VIZIJA:

Ateityje Lietuvos žmonės - vartotojai ir piliečiai - bus žiniomis grindžiamos visuomenės aktyvūs nariai, kurie per juos suburiančias viešojo intereso nevyriausybines organizacijas, sutinkamai su Europos Sąjungos Sutarties skaidrumo ir subsidarumo principais dalyvaus viešojoje politikoje. NVK taps viešojo intereso NVO, nuolatinis vartotojų sąjungininkas.

MISIJA:

Šviesti ir advokatauti reguliuojamų paslaugų vartotojams atsižvelgiant į vartotojų perspektyvų siekiamybes per Europos Sąjungos Sutarties skaidrumo ir subsidarumo principų įgyvendinimo priemones.

1. Veiklos tikslai ir uždaviniai.

ES Subsidarumo principo kryptis - įsitraukti į reguliuojamų paslaugų vartotojų švietimą ir advokaciją visose Lietuvos savivaldybėse.

ES Skaidrumo principo kryptis - įsitraukti į vietos savivaldos bei reguliuojamų paslaugų tiekėjų "šešėlinių ataskaitų" rengimą ir stebėseną visose Lietuvos savivaldybėse.

Reguliuojamų paslaugų vartotojų pasitenkinimo tyrimas vietinėse rinkose;

Vietos savivaldos ir energetikos įmonių ataskaitų analizė identifikuojant Europos Sąjungos žaliojo kurso principo EE1st (Energijos Efektyvumas yra Visų Pirma) panaudojimą/prieinamumą pažeidžiamiesiems vartotojams; išeitinių duomenų inovacijos modeliavimui surinkimas.

2. 2024 m atlikti darbai:

2.1. Raštai institucijoms:

2.1.1. LR Teisingumo ministrei

Evelinai Dobrovolskai

2024 05 06 Nr.NVK05/06

Portalas www.vartotojuskundai.lt (toliau portalas), kurį administruoja Nacionalinė vartotojų konfederacija ir Lietuvos nacionalinė vartotojų federacija 2023 m. gavo daugiau nei 400 vartotojų skundų. Tačiau vien per penkis šių metų mėnesius portalas gavo daugiau nei 500 skundų (išrašas apie gautus skundus pridėtas atskiru priedu).

Beveik visus skundus vartotojai į portalą rašė tik po nesėkmingų daugkartinių kreipimosi į skundžiamas įmones, kurios nepaisė griežtų įstatyminių įpareigojimų, t.y.:

1. „privalomai per nurodytą laiką vartotojui pateikti išsamų motyvuotą rašytinį atsakymą, pagrįstą dokumentais, atsakyme būtina pateikti informaciją apie vartojimo ginčų neteisminio sprendimo subjektą, kompetentingą spręsti vartojimo ginčą“,
2. „jei šios pareigos verslo subjektas nevykdo – jam gali būti skiriama bauda nuo 250 iki 2500 EUR“.

Norėdami išsiaiškinti, kodėl įmonės beveik nepaiso vartotojo prašymo kol į įmonę nesikreipia Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba (toliau VVTAT), susipažinome su VVTAT 2023 m. veiklos ataskaita. Joje pabrėžiama, kad:

3. „2023 m. užregistruota **10 616** vartotojų prašymų išnagrinėti kilusį vartojimo ginčą. Lyginant su 2022 m. duomenimis, šis **skaičius augo 15 procentų**.“

4. „Tiek augantis vartotojų prašymų skaičius, tiek mažėjantis taikių susitarimų skaičius rodo, kad 2022 m. įsigalioję Vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimai buvo nepakankami, todėl būtina artimiausiu metu grįžti prie vartojimo ginčų sprendimo ne teismo tvarka sistemos peržiūros ir galimų jos pakeitimų“- veiklos ataskaitoje už 2023 m. pažymi VVTAT.

Taigi, 2023 metais VVTAT užregistravo 10 616 vartotojų prašymą nagrinėti vartotojo ginčą, tai reiškia, kad vartotojai dažniausiai negavo įmonės atsakymo, tačiau **VVTAT beveik neskyrė net minimalių baudų už informacijos nepateikimą vartotojui, o tai įmonės būtų atgrasę nuo tokio didžiulio ginčų skaičiaus.**

Šis faktas labai stebina šiais laikais, kai kitose srityse baudos, ypačiai fiziniams asmenims, valstybėje yra išaugusios iki neregėtų aukštumų.

Skirdama bent minimalią baudą VVTAT ne tik paskatintų įmones jau pirmame etape susitarti su vartotojais, sumažintų ginčų skaičių, bet ir Lietuvos biudžetas būtų papildytas apie (10 616 x 250 Eur.) 2 654 000 Eur.

Keliame pagrįstą klausimą: kodėl vartotojams buvo uždėta administracinė našta teisiškai įpareigojant jį pirmoje eilėje kreiptis į skundžiamą įmonę; numatytos įmonei baudos, jei ši privalomai neatsako vartotojui, tačiau realiai atsakomybė uždėta tik vartotojui, nes įmonės nėra atgrasomos nuo vartotojo teisės gauti atsakymą pažeidinėjimo.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba yra vartotojų, bet ne verslininkų teisių gynimo institucija, todėl manome, kad nėra nei protinga, nei teisinga vertinti, kad įmonė, kuriai įstatymas uždėda prievolę atlikti tam tikrą veiksmą vartotojo naudai, nėra baudžiama net minimalia buda, nes neva, VVTAT nuomone, tuo neveikimu „nėra padaroma esminė žala vartotojų interesams“.

„2023 m. pateiktų ginčų Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai bendra vertė buvo - 4 126 547, 00 Eur. Realiai vartotojų teisių pažeidimo mastai žymiai didesni, nes daugėja vartotojų, nepasitikinčių valstybinės vartotojų teisių apsaugos sistemos efektyvumu, todėl niekur nesikreipiančių pagalbos dėl vartotojų teisių pažeidimų, skaičius“ – pažymi Lietuvos nacionalinės vartotojų federacijos prezidentė Alvita Armanavičienė.

2.1.2.

LR Vyriausybei

LR Teisingumo ministerijai

2024 12 18 Nr.NVK12/18

„DĖL TEISINGUMO MINISTRO ĮSAKYMO NR. 1R-440 „DĖL ĮGALIOJAMŲ VARTOTOJŲ ASOCIACIJŲ IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO IR ĮGYVENDINAMŲ VARTOTOJŲ APSAUGOS PROJEKTŲ ATRANKOS BEI FINANSAVIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Nacionalinė vartotojų konfederacija – skėtinė vartotojų asociacija ir jos narė – Lietuvos nacionalinė vartotojų federacija, pilnai pritardama asociacijos „Lietuvos vartotojų institutas“ oficialiai nuomonei dėl šių taisyklių, taip pat reiškia nepritarimą pateiktam projektui ir teikia motyvus dėl nepritarimo ir teikia pasiūlymus:

1. Nacionalinė vartotojų konfederacija (toliau NVK) ir Lietuvos nacionalinė vartotojų federacija (toliau LNVF) pirmą kartą teikia nuomonę dėl šio teisės akto projekto;
2. NVK ir LNVF 2021-2024 m. laikotarpyje teikė 6 projektines paraiškas, tačiau **nei viena** jų nebuvo finansuota, kai, tuo tarpu, asociacijos „Vartotojų aljansas“ per minimą laikotarpį buvo finansuota **11-a paraiškų** ir tai sudarė apie 90 000 Eurų (be bylų kompensavimo). To pasekoje NVK ir LNVF patyrė didžiulius laiko, žmogiškųjų resursų nuostolius rašant projektus, vėliau teikiant vertinimo komisijos papildomus pataisymus.
3. „Igaliojimų vartotojų asociacijų išlaidų apmokėjimo ir įgyvendinamų vartotojų apsaugos projektų atrankos bei finansavimo taisyklėse yra pažymima, jog **finansavimo tikslas – „skatinti ir remti igaliotųjų vartotojų asociacijų veiklą, siekiant aukšto vartotojų apsaugos lygio“.**

Taigi, keturis metus (2021-2024 m.) LR Teisingumo ministro patvirtinta Vertinimo komisija rėmė tik vienos organizacijos – Vartotojų aljanso, veiklą.

NVK ir LNVF vertina, kad LR Teisingumo ministerija vykdo diskriminacinę politiką mūsų organizacijų atžvilgiu, nes rašyti svarbūs vartotojams bei organizacijų stiprinimui skirti projektai 100% nebuvo finansuoti ir taip padaryti turtiniai ir neturtiniai nuostoliai, kurie buvo eikvojami šešių projektų rašymui.

Lietuvos nacionalinė vartotojų federacija, įsteigta 2000 metais, turi Įgaliotosios vartotojų organizacijos statusą, sėkmingai atstovauja didelės grupės vartotojų teises prieš tarptautinę įmonę, turi didžiulę tarptautinių ir nacionalinių projektų rašymo ir įgyvendinimo patirtį, todėl teigiame, jog Vertinimo komisijos sprendimai finansuoti vienas ar kitas vartotojų organizacijas yra politiškai angažuoti bei neskaidrūs.

Todėl manome, kad finansinės tvarkos skyrimo taisyklių „tobulinimas“ kiekvienais metais nesiekiantis realiai pagerinti vartotojų interesų atstovavimą, yra eilinis biurokratinės naštos didinimas.

4. NVK ir LNVF gauna daug institucijų prašymų **jų iniciatyva** pateikti pataisas įstatymų projektams iš vartotojų teisių/interesų atstovavimo perspektyvos, tačiau didžiosios dalies mes negalime patenkinti, nes tai darbas reikalaujantis ekspertinės kompetencijos, tačiau tokiai veiklai nėra skiriami **jokie finansiniai resursai**.

Esant tokiai situacijai, dauguma teisės aktų Lietuvoje labiau gina verslo (stambaus) nei vartotojų (silpnosios pusės) interesus.

Iliustratyvus pavyzdys – pvz., energetikos srities teisės aktų projektams pasiūlymus kartais pateikia net keturi labai gerai apmokami teisininkai (pvz. UAB „Ignitis“). Matome, kad jie atidirba gautą atlygį ir pateikia labai daug pasiūlymų ir atsiliepimų. Nenuostabu, kad energetikoje elektros kainos kyla kaip ant mielių.

NVK arba LNVF iš Enmino arba VERT taip pat gauna prašymus pateikti pasiūlymus. Deja, pateikti ar nepateikti pasiūlymus yra tik vartotojų organizacijų, gavusių prašymus rūpestis, bet ne viešojo valdymo institucijų rūpestis, jog teisės aktuose, visų pirma, būtų atstovaujamas viešas interesas (silpnoji pusė), bet ne stambaus verslo, turinčio didelius finansinius resursus, interesas. Ar tai gero valstybės valdymo pavyzdys? Anaipol!

Pateikiame keleta valstybinės institucijų prašymo pateikti nuomonę naujausių pavyzdžių:

1. Teisės akto projektas

Nr. 24-20269 "Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymo Dėl teisingumo ministro 2020 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. 1R-440 Dėl Įgaliotųjų vartotojų asociacijų išlaidų apmokėjimo ir įgyvendinamų vartotojų apsaugos projektų atrankos bei finansavimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo" projektas" (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1860335) turi būti suderintas su Jūsų institucija. Išvados turi būti pateiktos nuo 2024-12-11 iki 2024-12-1.

2. Projektų paketas

Nr. 24-20239 "Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. viii-1881 31, 39 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymas" (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1860143)

Nr. 24-20236 "Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. viii-188131, 39 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui" (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1860138)

turi būti suderintas su Jūsų institucija. Išvados turi būti pateiktos nuo 2024-12-11 iki 2024-12-27.

"Jeigu išvadas teikiantis subjektas nustatytu laiku nepateikia išvadų, laikoma, kad jis teisės akto projektui pritaria" (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 17 d. nutarimas Nr. 337 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 728 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo" pakeitimo")

3. Projektų paketas

Nr. 24-20510 "DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO NR. XI-1253 PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO ADMINISTRATORIŲ IR KREDITO PIRKĖJŲ ĮSTATYMO NR. XIV-2895 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI" (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1861070)

Nr. 24-20512 "VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO NR. XI-1253 PAKEITIMO ĮSTATYMAS" (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1861074)

Nr. 24-20513 "KREDITO ADMINISTRATORIŲ IR KREDITO PIRKĖJŲ ĮSTATYMO NR. XIV-2895 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS" (http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1861076)

turi būti suderintas su Jūsų institucija. Išvados turi būti pateiktos nuo 2024-12-13 iki 2025-01-06.

"Jeigu išvadas teikiantis subjektas nustatytu laiku nepateikia išvadų, laikoma, kad jis teisės akto projektui pritaria" (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 17 d. nutarimas Nr. 337 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 728 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo" pakeitimo")

Projekto derinimą inicijavo

Lietuvos Respublikos finansų ministerija

ieva.vastakaite@finmin.lt

4. Teisės akto projektas

Nr. 24-12107 "Dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. xi-1375 201 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. xivp-3805"

(http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc_l?p_id=1823643)

turi būti suderintas su Jūsų institucija. Išvados turi būti pateiktos nuo 2024-07-17 iki 2024-07-

24. "Jeigu išvadas teikiantis subjektas nustatytu laiku nepateikia išvadų, laikoma, kad jis teisės akto projektui pritaria" (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 17 d. nutarimas Nr. 337

"Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 728 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo" pakeitimo")

Projekto derinimą inicijavo

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
sergej.garbar@enmin.lt; lina.sveklaite@enmin.lt

Vartotojų organizacijos turėtų būti realiai, bet ne formaliai įtrauktos į viešosios politikos formavimą, o tam jos turi turėti resursų. Būtina šią teisinę spragą neatidėliojant taisyti ir finansavimo taisyklėse numatyti, jog Įgaliotoms vartotojų organizacijoms (analogiškai kaip ir byloms) kompensuojamos išlaidos, susijusios su teisės aktų pataisų, pasiūlymų pateikimu, atstovavimu LR Seimo komitetuose ir, poreikiui esant, kitose institucijose.

- Jeigu įvairios institucijos (per mėnesį gauname bent kelis prašymus) prašo pateikti savo pastabas įstatymams
- Teisingumo ministerijos atstovai Vartotojų taryboje ne kartą išreiškė susirūpinimą, kad Seimo komitetuose jie labai pasigenda vartotojų organizacijų atstovų dalyvavimo, kai, tuo tarpu, verslo interesams atstovauja ne po vieną lobistą (apmokamą),

Taigi poreikis yra labai aktualus, tačiau šios veiklos finansavimui ne tik, kad neskiriama finansavimo, bet net ir vengiama Vartotojų taryboje apie šią problemą kalbėti. Taigi, Ministerijos atstovių parašymai, kad jos mano, jog mūsų pasiūlymai dėl finansavimo dalyvaujant teisėkūros veikloje yra atmestini, nes tam „nėra poreikio“, yra arba kompetencijos nebūvimas, arba atstovavimas kitų nei vartotojų interesams.

Nacionalinės vartotojų konfederacijos nuomonė – dalyvavimas teisėkūroje turėtų būti vartotojų organizacijų prioritetinė veikla, nes Lietuvos teisės aktai visų pirma gina stipriojo, bet ne silpnojo pusę ir tai atsitiko per nelygiavertį verslo ir vartotojų interesų atstovavimą rengiant teisės aktus.

Ministerijos atstovė rašo, kad „įgaliotosios vartotojų asociacijos gali teikti projektų paraiškas, kuriose būtų prašoma finansuoti veiklas, susijusias su teisės aktų pataisų, pasiūlymų pateikimu, atstovavimu Lietuvos Respublikos Seimo komitetuose ir, poreikiui esant, kitose institucijose. Tačiau iki šiol nei viena įgaliotoji vartotojų asociacija tokių projekto paraiškų nėra pateikusi“.

Atsakymas šiai atstovei būtų toks: ar pasidomėjote, kodėl tokių paraiškų niekada nebuvo? Ogi, todėl, kad vartotojų organizacijos, prieš rašydamos projektus nėra informuojamos, kada ir iš kurios institucijos gaus prašymą dėl pastabų pateikimo, dalyvavimo Seimo komitetų viešuosiuose klausymuose. Tinkamas pavyzdys yra šių pasiūlymų rengimas – ar mes negalėjome numatyti, kad „skubos tvarka“, per Kalėdines šventes, savo sąskaita, turėsime nemažai padirbėti prie svarbaus vartotojų organizacijoms projekto, kurį reikia keisti iš pagrindų, jei norima ne gražiais žodžiais, bet rezultatais pasiekti „aukšto vartotojų apsaugos lygio“.

Siūlymas

1. Vartotojų organizacijos turėtų būti realiai, bet ne formaliai įtrauktos į viešosios politikos formavimą, o tam jos turi turėti resursų.
 Būtina šią teisinę spragą neatidėliojant taisyti ir finansavimo taisyklėse numatyti, jog **Įgaliotoms vartotojų organizacijoms** (analogiškai kaip ir byloms) **kompensuojamos išlaidos, susijusios su teisės aktų pataisų, pasiūlymų pateikimu, atstovavimu LR Seimo komitetuose ir, poreikiui esant, kitose institucijose.**
2. Siekiant efektyvaus valstybės finansų panaudojimo bei realios pagalbos vartotojams, būtina remti **ne vienkartinę projektinę**, bet tęstinę veiklą.

Atsižvelgiant į tai, kad Finansavimo taisyklės turi esminių trūkumų, neatitinka skaidrumo bei laikmečio reikalavimų bei atsižvelgiant į tai, kad naujai paskirto LR Teisingumo ministro komanda praktiškai darbą pradeda tik nuo 2025 metų, manome, jog tikslinga Ministrui **ne skubos** tvarka, tik atidžiai išnagrinėjus mūsų ir kitų organizacijų pasiūlymus, pasirašyti atnaujintas Finansavimo taisykles.

Šios pastabos bei pasiūlymai parengti nenaudojant valstybės finansinių resursų.

Atsižvelgiant į tai, kad:

- LR Teisingumo ministerija nederino LR Teisingumo ministerija **nederino** su skėtine Nacionaline vartotojų konfederacija (toliau NVK) teisės akto projekto Nr. 24-20269;
- NVK, gavusi info iš narės Lietuvos nacionalinės vartotojų federacijos, dėl laiko trūkumo, dėl Projekto lyginamojo varianto negavimo, pateikė LR Teisingumo ministerijai tik **bendro** pobūdžio pasiūlymus **skubos tvarka** iki 2024 12 18 d.;
- Su asociacija Vartotojų aljansas taisyklės buvo derinamos **ne skubos tvarka** - 2024 11 06 m. Vartotojų tarybos susirinkimo metu;
- 2023-2024 m. finansuotas bei stiprinamas buvo tik Vartotojų aljansas;
- 2021-2024 m. NVK nebuvo finansuotas nei vienas projektas;
- LR Teisingumo ministerijos darbuotojai be priimtino paaiškinimo atmetė mūsų bendro pobūdžio svarbius pasiūlymus, todėl teikiame **projekto savo Lyginamąjį variantą su** pagrindinėmis pastabomis bei pasiūlymais, kurie bent iš dalies viešųjų lėšų skirstymą padarytų skaidresnį ir sumažintų korupcijos apraiškas.

LR Teisingumo ministrui Rimantui Mockui

2024 12 26 Nr. NVK12/26

PRAŠYMAS

Gerbiamas Ministre, gavome informaciją, kad skubos tvarka LR Teisingumo ministerijos darbuotojai rengia Vartotojų asociacijų finansavimo taisyklių pakeitimus.

Atsižvelgiant į tai, kad Finansavimo taisyklės turi esminių trūkumų, neatitinka skaidrumo bei laikmečio reikalavimų bei atsižvelgiant į tai, kad jūsų komanda praktiškai darbą pradeda tik nuo 2025 metų, manome, jog tikslinga **ne skubos** tvarka, atidžiai išnagrinėjus mūsų ir kitų organizacijų pasiūlymus, pasirašyti atnaujintas Finansavimo taisykles.

Šios pastabos bei pasiūlymai parengti nenaudojant valstybės finansinių resursų.

Atsižvelgiant į tai, kad:

- LR Teisingumo ministerija **nederino** su skėtine Nacionaline vartotojų konfederacija (toliau NVK) teisės akto projekto Nr. 24-20269;
- NVK, gavusi informaciją iš narės Lietuvos nacionalinės vartotojų federacijos, dėl laiko trūkumo, dėl Projekto lyginamojo varianto negavimo, pateikė LR Teisingumo ministerijai tik

- bendro pobūdžio pasiūlymus skubos tvarka** iki 2024 12 18 d.;
- Su asociacija Vartotojų aljansas taisyklės buvo derinamos **ne skubos tvarka**, nuo - 2024 11 06 m. , todėl manome, kad tai diskriminacija;
 - Nuo 2021-2024 m. buvo finansuoti mažiausiai 9-i „Vartotojų aljanso“ projektai, kai kitos skėtinės - Nacionalinės vartotojų konfederacijos **nebuvo finansuotas nei vienas projektas!!!** Vien per pastaruosius pora metų buvo finansuoti **tik vienos** asociacijos - Vartotojų aljanso net 6 projektai. Atkreipiame dėmesį, jog NVK turi didelę patirtį rašant ir vykdant nacionalinius, tarptautinius projektus nuo 2003 m., NVK vykdo ESFA nepriklausomų ekspertų įvertintus projektus ir NVK projektų įvertinimas paskutinius metus buvo aukštesnis nei asociacijos „Vartotojų aljansas“, todėl apie projektų kokybę kalba neina. Tai rodo, kad **Vertinimo procesas yra neskaidrus!**
 - LR Teisingumo ministerijos darbuotojai be kompetentingo paaiškinimo atmetė mūsų esminius bendro pobūdžio pasiūlymus su kuo **mes visiškai nesutinkame**, todėl teikiame projekto Lyginamąjį variantą su pagrindinėmis savo pastabomis bei pasiūlymais, kurie bent iš dalies viešųjų lėšų skirstymą padarytų skaidresnį ir sumažintų korupcijos apraiškas.

**Projekto
lyginamasis variantas**

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL TEISINGUMO MINISTRO 2020 M. GRUODŽIO 30 D. ĮSAKYMO NR. 1R-440 „DĖL ĮGALIOTŲJŲ VARTOTOJŲ ASOCIACIJŲ IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO IR ĮGYVENDINAMŲ VARTOTOJŲ APSAUGOS PROJEKTŲ ATRANKOS BEI FINANSAVIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKAITIMO

2024 m.

d. Nr. 1R-

Vilnius

1. P a k e i ė i u Įgaliotųjų vartotojų asociacijų išlaidų apmokėjimo ir įgyvendinamų vartotojų apsaugos projektų atrankos bei finansavimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-440 „Dėl Įgaliotųjų vartotojų asociacijų išlaidų apmokėjimo ir įgyvendinamų vartotojų apsaugos projektų atrankos bei finansavimo taisyklių patvirtinimo“:

Priedu papunktį 5.1.4. ir jį išdėstau taip:

5.1.4. Dalyvavimas teisėkūros veikloje, teikiant pasiūlymus/išvadas teisės aktams valstybinių institucijų prašymu.

Paiškinimas: Vartotojų organizacijos turėtų būti realiai, bet ne formaliai įtrauktos į viešosios politikos formavimą, o tam jos turi turėti resursų. Būtina šią teisinę spragą neatidėliojant taisyti ir finansavimo taisyklėse numatyti, jog Įgaliotoms vartotojų organizacijoms (analogiškai kaip ir byloms) kompensuojamos išlaidos, susijusios su teisės aktų pataisų, pasiūlymų pateikimu, atstovavimu LR Seimo komitetuose ir, poreikiui esant, kitose institucijose.

- Jeigu įvairios institucijos (per mėnesį gauname bent kelis prašymus) prašo pateikti savo pastabas įstatymams
- Teisingumo ministerijos atstovai Vartotojų taryboje ne kartą išreiškė susirūpinimą, kad Seimo komitetuose jie labai pasigenda vartotojų organizacijų atstovų dalyvavimo, kai, tuo tarpu, verslo interesams atstovauja ne po vieną lobistą (apmokamą),

Taigi poreikis yra labai aktualus, tačiau šios veiklos finansavimui ne tik, kad neskiriama finansavimo, bet net ir vengiama Vartotojų taryboje apie šią problemą kalbėti. Taigi, Ministerijos atstovų parašymai, kad jos mano, jog mūsų pasiūlymai dėl finansavimo dalyvaujant teisėkūros veikloje yra atmetini, nes tam „nėra poreikio“, yra arba kompetencijos nebūvimas, arba atstovavimas kitų nei vartotojų interesams.

Nacionalinės vartotojų konfederacijos nuomonė – dalyvavimas teisėkūroje turėtų būti vartotojų organizacijų prioritetinė veikla, nes Lietuvos teisės aktai visų pirma gina stipriojo, bet ne silpną pusę ir tai atsitiko per nelygiavertį verslo ir vartotojų interesų atstovavimą rengiant teisės aktus.

Ministerijos atstovė rašo, kad „įgaliotosios vartotojų asociacijos gali teikti projektų paraiškas, kuriose būtų prašoma finansuoti veiklas, susijusias su teisės aktų pataisų, pasiūlymų pateikimu, atstovavimu Lietuvos Respublikos Seimo komitetuose ir, poreikiui esant, kitose institucijose. Tačiau iki šiol nei viena įgaliotoji vartotojų asociacija tokių projekto paraiškų nėra pateikusi“.

Atsakymas šiai atstovei būtų toks: ar pasidomėjote, kodėl tokių paraiškų niekada nebuvo? Ogi, todėl, kad vartotojų organizacijos, prieš rašydamos projektus nėra informuojamos, kada ir iš kurios institucijos gaus prašymą dėl pastabų pateikimo, dalyvavimo Seimo komitetų viešuosiuose klausymuose. Tinkamas pavyzdys yra šių pasiūlymų rengimas – ar mes negalėjome numatyti, kad „skubos tvarka“, per Kalėdines šventes, savo sąskaita, turėsime nemažai padirbėti prie svarbaus vartotojų organizacijoms projekto, kurį reikia keisti iš pagrindų, jei norima ne gražiais žodžiais, bet rezultatais pasiekti „aukšto vartotojų apsaugos lygio“.

Pridedu papunktį 5.3. ir jį išdėstau taip:

„5.3. Įgaliota vartotojų organizacija konkursui gali pateikti vieną paraišką. Pareiškėjui pateikus daugiau nei vieną paraišką, vertinama ta paraiška, kurios pateikimo data yra vėliausia, išskyrus atvejus, kai pareiškėjas ne vėliau kaip per dvi darbo dienas nuo paskutinės paraiškų pateikimo dienos Vertinimo komisijai nurodo, kurią paraišką vertinti“.

Paaškinimas: Tai sąlyga, kuri būtina, jog būtų stiprinamos **visos** Įgaliotosios vartotojų organizacijos. Ši nuostata yra naudojama visuose LR Socialinės apsaugos ministerijos, kuri naudojasi ESFA nepriklausomų ekspertų paslaugomis, konkursų sąlygose.

1.1. Pakeičiu 7 punktą ir jį išdėstau taip:

„7. Paraiškos administruojamos Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos tarnyboje (toliau – Tarnyba). Tarnyba savo interneto svetainėje ~~www.vvtat.lt~~**www.vvtat.lrv.lt** kiekvienais metais iki ~~gruodžio 31 d. sausio 2 d.~~**vasario 1 d.(arba kol bus galutinai suderinta)** viešai paskelbia kvietimą teikti paraiškas kitiems kalendoriniams metams. Taip pat Tarnyba kiekvienais metais iki ~~spalio-liepos~~**1 d.** viešai paskelbia pakartotinį kvietimą teikti paraiškas dėl projektų finansavimo, jeigu yra lėšų likutis.“

Paaškinimas: naujai paskirto LR Teisingumo ministro komanda praktiškai darbą pradeda tik nuo 2025 metų, manome, jog Ministrui tikslinga Finansavimo taisyklės pasirašyti be skubos, gerai įsiklausius į visų pusių argumentuotus ir kompetentingus pasiūlymus.

1.2. Pakeičiu 8.3 papunktį ir jį išdėstau taip:

„8.3. paraiškų priėmimo pradžia ir pabaiga. Paraiškų dėl projektų finansavimo (toliau – projekto paraiška) ir paraiškų dėl vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros veiksmų atlikimo išlaidų apmokėjimo (toliau – paraiška dėl vartojimo ginčų) priėmimo terminas turi būti ne trumpesnis kaip 20 darbo dienų nuo kvietimo teikti paraiškas paskelbimo dienos. ~~Jei yra paskelbtas pakartotinis kvietimas teikti projektų paraiškas, jų priėmimo terminas yra 10 darbo dienų.~~ Paraiškų dėl išlaidų, nurodytų Taisyklių 5.1.1–5.1.2 papunkčiuose, apmokėjimo (toliau – paraiška dėl bylos išlaidų apmokėjimo) priėmimo terminas yra einamųjų metų kovo 1 d. (pirmasis paraiškų dėl bylos išlaidų apmokėjimo teikimo etapas) ir ~~rugsėjo~~ **birželio** 1 d. (antrasis paraiškų dėl bylos išlaidų apmokėjimo teikimo etapas). Pirmojo paraiškų dėl bylos išlaidų apmokėjimo teikimo etapo metu paskirstoma ne daugiau nei 50 procentų tam skirtos sumos, antrojo etapo metu – likusi tam skirta suma;“.

Pakeičiu 11.9. papunktį ir jį išdėstau taip:

„11.9. administravimo išlaidoms (projekto (veiklos) vadovo atlyginimas, buhalterinės apskaitos išlaidos), viršijančioms ~~15~~ **25** procentų visos finansavimo sumos dydžio, padengti“.

Paaškinimas:

LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos finansuojamuose projektuose, kuriuos vertina ESFA ekspertai, yra nurodyta, kad „24.1. projekto administravimo išlaidos (ne daugiau kaip **25 procentai** projektui įgyvendinti iš Ministerijos prašomos ir skirtos valstybės biudžeto lėšų sumos)“. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/f6c1cf34b64511ef88c08519262548c4>

Manome, kad finansuojant Įgaliotų vartotojų organizacijų veiklą neturėtų administravimui būti skiriamas mažesnis procentas, tuo labiau, kad paprastoms nevyriausybinėms organizacijoms netaikoma prievolė būti nepriklausomomis nuo verslo ir gauti iš jo paramą.

1.3. Pakeičiu 15.8 papunktį ir jį išdėstau taip:

„15.8. projekto tikslai ir uždaviniai, **taip pat aktualūs teisiniai apribojimai, taikomi įgyvendinant projektą, (jei taikomi)**;“.

1.4. Pakeičiu 15.10 papunktį ir jį išdėstau taip:

„15.10. priemonių ir (ar) veiklų planas, kuriame turi būti nurodyti ~~priemonės~~**priemonių** ir (ar) ~~veiklos~~**veiklų** pavadinimas**pavadinimai**, ~~jose~~**jose** vykdytojas (-ai), ~~priemonės~~**priemonių** ir (ar) ~~veiklos~~**veiklų** įgyvendinimo pradžia ir pabaiga, **išmatuojami** kokybiniai ir kiekybiniai vertinimo kriterijai**rodikliai**;“.

1.5. Pakeičiu 25.1 papunktį ir jį išdėstau taip:

„25.1. ~~vartotojų teisių apsaugos problemos aktualumas ir pagrįstumas (be kita ko, atsižvelgiant ir į tai,~~ Ar projektu prisidedama prie einamųjų metų teisingumo ministro valdymo sričių strateginiame veiklos plane suplanuotų tęstinės veiklos uždavinių ir priemonių įgyvendinimo, jų stebėsenos rodiklių pasiekimo)“.

Paaškinimas: Siūloma tokia- aiškesnė redakcija.

Priedu 26 punktą ir jį išdėstau taip:

„26. Paraiškas nagrinėja ir vertina teisingumo ministro iš Teisingumo ministerijos, Tarnybos ir skėtinių (arba be žodžio „skėtinių“) Įgaliotųjų vartotojų asociacijų atstovų sutartyta pateiktų paraiškų vertinimo komisija (toliau – vertinimo komisija). Pastarieji pasirašo Taisyklių 7 priede pateikiamą nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą.

Paaškinimas: LR Socialinių reikalų ministerijos NVO konkursų paraiškas vertina NVO komisija, kuri sudaryta iš valstybinių ir NVO atstovų. Vertinant NVO komisijos nario atstovaujamos organizacijos paraišką, šis narys nusišalina nuo vertinimo.

1.6. Pakeičiu 29 punktą ir jį išdėstau taip:

„29. Jeigu paraiška ~~neatitinka Taisyklėse nustatytų reikalavimų ar~~ **turi trūkumų**, vertinimo komisijos sekretorius paraiškoje nurodytu elektroniniu paštu išsiunčia pareiškėjui pranešimą apie trūkumus ir nurodo ne ilgesnį kaip 5 darbo dienų terminą jiems pašalinti. Pareiškėjui per nustatytą terminą nepašalinus trūkumų, paraiška neregistruojama, **išskyrus atvejus, kai trūkumai nėra esminiai.**“

1.7. Pakeičiu 30 punktą ir jį išdėstau taip:

„30. Paraiškos dėl vartojimo ginčų ir projektų paraiškos trūkumai turi būti pašalinti iki kvietimo teikti paraiškas termino pabaigos, išskyrus atvejus, kai pranešimas apie trūkumus pareiškėjui išsiunčiamas vėliau negu likus 3 darbo dienoms iki minėto termino pabaigos. Tokiu atveju pranešime turi būti nurodytas 3 darbo dienų terminas trūkumams pašalinti. Jei per nustatytą terminą **paraiškos** trūkumai pašalinami, ~~pareiškėjo~~ paraiška registruojama ir ~~jam~~ elektroniniu paštu išsiunčiamas paraiškos registravimo patvirtinimas.“

1.8. Pakeičiu 33 punktą ir jį išdėstau taip:

„33. Vertinimo komisija įvertintas paraiškas suskirsto pagal balų skaičių ir paraiškoms dėl vartojimo ginčų ir projektų paraiškoms, kurioms skirta daugiausia balų, pasiūlo skirti finansavimą, **atsižvelgiant į einamųjų metų teisingumo ministro valdymo sričių strateginiame veiklos plane numatytą įgaliotosioms vartotojų asociacijoms skirti finansavimą. Jeigu numatyto finansavimo nepakanka paraiškoje numatytoms veikloms ar priemonėms įgyvendinti, vertinimo komisija gali priimti motyvuotą sprendimą pasiūlyti pareiškėjui paraiškoje numatytas veiklas ar priemones įgyvendinti mažesne apimtimi, skiriant atitinkamai mažesnį finansavimą.** Jeigu kelioms pareiškėjų pateiktoms paraiškoms skirta vienodai balų, tačiau įgaliotosioms vartotojų asociacijoms skirto finansavimo visoms joms finansuoti nepakanka, vertinimo komisija ~~priima motyvuotą sprendimą dėl lėšų skyrimo.~~ Jeigu numatyto finansavimo nepakanka visoms paraiškoms dėl bylos išlaidų apmokėjimo, vertinimo komisija pasiūlo apmokėti pagrįstomis pripažintas išlaidas proporcingai paraiškai skirtų balų skaičiui. Paraiška, kuriai skirta mažiau kaip 15 balų, atmetama.“

1.9. Pakeičiu 36 punktą ir jį išdėstau taip:

„36. Vertinimo komisija ~~projektų paraiškas ir paraiškas dėl vartojimo ginčų išnagrinėja ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Tarnybos kvietimo~~ **Taisyklių 8.3 papunktyje** nurodyto paraiškų teikimo ~~priėmimo~~ termino pabaigos, o ~~paraiškas dėl bylos išlaidų apmokėjimo – ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo jų gavimo dienos~~ **jeigu paraiška, pašalinus jos trūkumus, užregistruota pasibaigus paraiškų priėmimo terminui – ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo jos užregistravimo Tarnyboje dienos.**“

Priedu 70* punktą ir jį išdėstau taip:

„70*. VVTAT savo interneto svetainėje (www.vvtat.lt) skelbia apibendrintą konkurso vykdymo ataskaitą, kurioje išdėstoma kaip einamaisiais metais finansuotos įgaliotos vartotojų organizacijos siekė tikslo – aukšto vartotojų apsaugos lygio.

Paaškinimas: Būtina įvertinti kaip viešųjų finansų skyrimas pasiekė nurodytą taisyklėse tikslą.

Pakeičiu 72 punktą ir jį išdėstau taip:

~~„72 p. Teisingumo ministerijos kanclerio Taisyklių 55 punkte nurodyti sprendimai gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.~~

Ministerijos, veiksmai ir neveikimas, Vertinimo komisijos, Ministerijos kanclerio Taisyklių 55 punkte nurodyti sprendimai gali būti skundžiami Viešojo administravimo įstatymo, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Priedu 72 * punktą ir jį išdėstau taip:

„72* p. Ministerijos kanclerio sprendimas dėl projekto finansavimo gali būti pakeistas ar pripažintas netekusiu galios, Ministerijai arba teismui patenkinus pareiškėjo skundą ir pakartotinai Nuostatuose nustatyta tvarka įvertinus šio pareiškėjo paraišką.

- 1.10. Pakeičiu 3 priedą ir jį išdėstau nauja redakcija (pridedama).
 1.11. Pakeičiu 6 priedą ir jį išdėstau nauja redakcija (pridedama).
 2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2025 m. ~~sausio 1 d.~~ vasario 1 d.

 (Projekto paraiškos forma)

 (pareiškėjo pavadinimas)

 (juridinio asmens kodas, adresas, tel. Nr., el. pašto adresas)

Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai
~~Vilniaus g. 25,~~
~~Vilnius 01402~~

PROJEKTO PARAIŠKA

 (paraiškos pildymo data)

 (paraiškos pildymo vieta)

1. PROJEKTO PAVADINIMAS

Projekto pavadinimas	
----------------------	--

2. BENDROJI INFORMACIJA APIE PAREIŠKĖJĄ

Juridinio asmens pavadinimas	
Teisinė forma	
Juridinio asmens kodas	
BUVINĖ KONTAKTINIAI DUOMENYS	
Adresas	
Telefono numeris	
Elektroninio pašto adresas	
BANKO, ARBA KITOS KREDITO AR MOKĖJIMO ĮSTAIGOS REKVIZITAI	
Pavadinimas	
Kodas	
Sąskaitos numeris	
INFORMACIJA APIE PAREIŠKĖJO VADOVĄ	
Vardas ir pavardė	
Telefono numeris	
Elektroninio pašto adresas	
INFORMACIJA APIE PROJEKTO VADOVĄ	
Vardas ir pavardė	

Telefono numeris	
Elektroninio pašto adresas	
INFORMACIJA APIE BUHALTERĮ ARBA ASMENĮ, TEIKIANTĮ BUHALTERINĖS APSKAITOS PASLAUGAS	
Vardas ir pavardė ar įmonės pavadinimas	
Telefono numeris	
Elektroninio pašto adresas	

3. PROJEKTO ĮGYVENDINIMO PARTNERIS (-IAI)

Eil. Nr.	Partnerio (-ių) Projekto įgyvendinimo partnerio pavadinimas, juridinio asmens kodas	Buveinės adresas, telefono Nr., el. pašto adresas	Bendradarbiavimo pagrindas (įrašyti sutartis sutartį , nurodyti datą / numerį ir sutarties objektą)	Prašomos pareiškėjo Pareiškėjo prašomos lėšos projekto įgyvendinimo partnerio (-ių) veikloms įgyvendinti (lėšas detalizuoti pagal vykdomas veiklas) (Eur)	Partnerio (-ių) Projekto įgyvendinimo partnerio pasirinkimo priežastys ir jo (jų) vaidmuo įgyvendinant projektą
1.					
2.					
...					

4. PROJEKTO APRAŠYMAS

4.1. Trumpas projekto aprašymas (santrauka)

--

4.2. Problemos iškėlimas ir pagrindimas

--

4.3. Projekto tikslai ir uždaviniai, **taip pat aktualūs teisiniai apribojimai, taikomi įgyvendinant projektą, (jei taikomi)**

--

4.4. Projekto įgyvendinimo laikotarpis

--

5. PRIEMONIŲ IR (AR) VEIKLŲ PLANAS

Eil. Nr.	Priemonės ir (ar) veiklos pavadinimas	Vykdytojas (-ai)	Priemonės ir (ar) veiklos įgyvendinimo pradžia ir pabaiga	Kokybiniai Išmatuojami kokybiniai ir (ar) kiekybiniai vertinimo kriterijai ir rodikliai
1.				
2.				
...				

6. NUMATOMI REZULTATAI

Trumpas aprašymas	
-------------------	--

7. DETALI PROJEKTO ĮGYVENDINIMO SĄMATA (nurodyti išlaidų rūšį, matavimo vienetą, kiekį ir vieneto kainas (įkainius))

Eil. Nr.	Išlaidų rūšis	Matavimo vienetai (val., vnt.)	Kiekis
1.			
2.			
...			
	Iš viso (Eur)		
	Prašoma skirti suma iš valstybės biudžeto (Eur)		

8. INFORMACIJA APIE PROJEKTO ĮGYVENDINIMO IR (AR) REZULTATŲ VIEŠINIMĄ

Eil. Nr.	Viešinimo priemonės pavadinimas	Pagrindimas
1.		
2.		
...		

9. PAREIŠKĖJO DEKLARACIJA

Patvirtinu, kad:

1. Šią šią paraišką teikianti įgaliotoji vartotojų asociacija:

1.1. yra nepriklausoma nuo verslo ir kitų su vartotojų gynimu nesusijusių interesų;

1.2. neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mo ginčas);

2. Įgaliotajai įgaliotajai vartotojų asociacijai nėra paskelbtas ir įsiteisėjęs teismo sprendimas dėl kitos Respublikos biudžeto paramos skyrimo sutarties pažeidimų;

3. Visa visa šioje paraiškoje ir jos prieduose pateikta informacija yra tiksli ir teisinga;

4. Suprantu, kad:

1. visi šioje paraiškoje nurodyti duomenys bus tvarkomi ir tikrinami, siekiant įvertinti paraiškas;

2. Taip pat suprantu, kad paraiškoje ir kartu su paraiška pateiktuose dokumentuose nurodyti asmens duomenys bus naudojami tik paraiškos vertinimo ir įgyvendinimo tikslais;

3. Įgaliotoji įgaliotoji vartotojų asociacija yra gavusi rašytinį paraiškoje nurodytų asmenų sutikimą naudoti jų duomenis tik įgyvendinimo tikslais;

4. Pagal pagal šią paraišką gautos lėšos bus panaudotos, kaip nurodyta šioje paraiškoje ir jos prieduose;

5. Informuosiu Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą apie visus pokyčius, susijusius su projekto įgyvendinimu.

Projektas neturi neigiamo poveikio Nacionaliniame pažangos plane nurodytiems horizontaliesiems tikslams.
Paraišką teikianti įgaliotoji vartotojų asociacija organizaciniu ir finansiniu požiūriu yra pajėgi įgyvendinti projektą, turint tęstinį biudžetą, užtikrinti projekto rezultatų tęstinumą.

Paaškinimas: nei viena nepriklausoma organizacija Lietuvoje nėra finansiniu požiūriu tiek pajėgi, kad užtikrintų projekto rezultatų tęstinumą, jei neturi, kaip ir valstybės institucijos, tęstinio biudžeto.

Vadovė

(parašas)

įgalioto asmens pareigų pavadinimas)

(vardas ir pavardė)

Įgaliotųjų vartotojų asociacijų išlaidų apmokėjimo ir įgyvendinamų vartotojų apsaugos projektų atrankos bei finansavimo taisyklių

Projekto paraiškos vertinimo forma)

PROJEKTO PARAIŠKOS VERTINIMO LENTELĖ

Pareiškėjo pavadinimas	
Paraiškos registracijos numeris	
Projekto pavadinimas	
Įgaliotųjų vartotojų asociacijų pateiktų paraiškų Vertinimo vertinimo komisijos (toliau – Vertinimo komisija) nario vardas, ir pavardė	

Projekto paraiškos ~~Vertinimo~~ vertinimo kriterijai pagal Įgaliotųjų vartotojų asociacijų išlaidų apmokėjimo ir įgyvendinamų vartotojų apsaugos projektų atrankos bei finansavimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 25 punktą

Vertinimo sritis	Eil. Nr.	Turinio vertinimo kriterijai	Galimi skirti balai	Skiriamai balai	Skiriamų balų Balų skyrimo pagrindimas
Problemos iškėlimas ir pagrindimas	1.	Ar projektas prisideda prie aktualios ir pagrįstos vartotojų teisių apsaugos problemos sprendimo ir prie einamųjų metų teisingumo ministro valdymo sričių strateginiame veiklos plane suplanuotų tęstinės veiklos uždavinių ir priemonių įgyvendinimo, jų stebėsenos rodiklių pasiekimo? <i>Atitiktis Taisyklių 25.1</i>	0 – ne, 1-4 – iš dalies; 5 – taip		PASTABA- BŪTINA PANAIKINTI VERTINIMĄ „IŠ DALIES“, NES ŠIE BALAI NĖRA IR NEGALI BŪTI PAGRĮSTI. ESFA LR SOCIALINIŲ REIKALŲ MINISTERIJAI REKOMENDAVO PANAIKINTI TOKĮ „VERTINIMĄ“ IR ŠIUO METU TOS MINISTERIJOS KONKURSUOSE VERTINANT NEBERAŠO TOKIŲ DALINIŲ VERTINIMŲ – YRA TIK „TAIP“ ARBA „NE“. PRIMYGHTINAI SIŪLOME PANAIKINTI ŠĮ NESKAIDRŲ BALŲ SKIRSTYMĄ.

		<i>papunkčiui</i>			
	2.	Ar suformuluoti uždaviniai ir tikslai yra konkretūs, aiškūs, susieti su sprendžiama problema bei projekto veiklomis, ar įgyvendinant projektą taikomi aktualūs teisiniai apribojimai (jei taikomi)? <i>Atitiktis Taisyklių 25.2 papunkčiui</i>	0 – ne, 1–4 iš dalies, 5 – taip		PASTABA: MATOME, KAD APRAŠANT KRITERIJUS PADARYTA KLAIDA, NES NĖRA SIŪLOMA KEISTI 25.2 PUNKTĄ, TODĖL ŠIS KRITERIJUS NEATITIKS TAISYKLIŲ 25.2 PAPUNKČIUI.
	3.	Ar numatomos projekto įgyvendinimo veiklos (veiklų planas) yra aiškos, konkrečios, tikslingos? <i>Atitiktis Taisyklių 25.3 papunkčiui</i>	0 – ne, 1–4 iš dalies, 5 – taip		
Lėšų planavimas	4.	Ar projekto įgyvendinimo išlaidos (biudžetas) yra būtinės, tikslios ir pagrįstos pagrįstos, aiškos ir konkrečios? <i>Atitiktis Taisyklių 25.4 papunkčiui</i>	0 – ne, 1–4 iš dalies, 5 – taip		Pastaba: Nėra atitikties 25.4 punktui, nes yra panaudotos netapačios sąvokos. Reikia perkelti tuos pačius žodžius.
Priklausymas kitoms vartotojų organizacijoms Bendradarbiavimas su organizacijomis	5.	Ar pareiškėjas bendradarbiauja su kitomis organizacijomis ir ar yra jų narys (dalyvauja skėtinėje vartotojų organizacijoje, yra narystė tarptautinėje tarptautinės ar Europos Sąjungos vartotojų apsaugos organizacijoje organizacijos narys)? <i>Atitiktis Taisyklių 25.5 papunkčiui</i>	0 – ne, 5 – taip		Pastaba: 1. Vertinimo srityje įrašyti „ Bendradarbiavimas su organizacijomis “, nes ši veikla yra apimanti ir narystės veiklą. 2. Vertinimo kriterijuose nėra įrašytas žodelis „ir“, todėl jį prašome išbraukti tam, kad atitikti Taisyklių 25.5 papunkčiui. 3. Už „Taip“ siūlo Originalas: 25.5. pareiškėjo bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis ar narystė

					jose (skėtinė vartotojų organizacija, narystė tarptautinėje ar Europos Sąjungos vartotojų apsaugos organizacijoje).
Kofinansavimo lygis	6.	Ar projekte pateiktos projekto veiklos kofinansuojamos iš kitų finansavimo šaltinių? Atitiktis Taisyklių 25.6 papunkčiui	0 – ne, 5 – taip (arba 1) – taip		Pastaba: Siūlome išbraukti šį kriterijų arba skirti ne daugiau nei vieną balą. Įgaliotoms Vartotojų organizacijoms yra draudžiama gauti lėšų iš verslo; <u>IVO nevykdo komercinės veiklos, todėl prašymas koofinansuoti neatitinka Įgaliotųjų vartotojų organizacijų pasirašytų Nepriklausomybės Deklaracijų!</u> LR Socialinių reikalų ministerijos NVO konkursuose nėra numatytas koofinansavimo prašymas, nors kitoms NVO nėra reikalavimo būti nepriklausomoms nuo verslo. O ir finansavimas ten yra žymiai didesnis nei Įgaliotųjų vartotojų organizacijų.
Planuojami rezultatai	7.	Ar planuojami projekto rezultatai yra reikšmingi ir ar atitinka keliamą problemą bei jos pagrindimą?	0 – ne, 1–4 – iš dalies, 5 – taip		PASTABA: PRAŠOME ŠIĄ EILUTĘ PAŠALINTI, NES ŠIO KRITERIJAUŠ VERTINIMAS NĖRA NUMATYTAS TAISYKLĖSE, BE TO 25.1 IR KITUOSE PUNKTUOSE YRA VERTINAMA „Ar projektas prisideda prie aktualios ir pagrįstos vartotojų teisių apsaugos problemos sprendimo“. Komisijos nariai pagal šį aprašymą vertina ar „numatomi rezultatai“ (taip Formoje jie vadinami) bus reikšmingi, jei nežino ar jie bus pasiekti. Tai subjektyvus lūkesčių vertinimas, kuris neprisideda prie skaidraus projekto įvertinimo.
Tęstinumas	8.	Ar numatytas projekto veiklų tęstinumas yra	0 – ne,		Pastaba:

		pakankamai pagrįstas? <i>Atitiktis Taisyklių 25.7 papunkčiui</i>	5 – taip		Taisyklėse yra numatyta vertinti 25.7. projekto veiklų tęstinumą. Kriterijuje yra labai siauro pobūdžio klausimas – „Ar numatytas projekto veiklų tęstinumas?. Tačiau jį būtina pagrįsti – o ne tik atsakyti Taip ar Ne. Niekas projekte nerašys Ne, nes penki balai nebus prarasti.
		Iš viso	40		

Galimas didžiausias paraiškai skirtinų balų skaičius – 40.

Siūloma skirti suma (Eur) ir pagrindimas	
Netinkamos, nepagrįstos, nebūtinės, siūlomos nefinansuoti išlaidos ir (ar) veiklos bei jų pagrindimas	

Projekto privalumai ir siūlymai jį tobulinti	
Projekto trūkumai	

Vertinimo komisijos narys

(vardas ir pavardė)

(data)

(parašas)

Pataisas pateikė:

NVK vadovė Alvita Armanavičienė

2.1.3. Projektas –

3. Energetinį skurdą patiriantys vartotojai nuolat kreipiasi į NVK advokacijos dėl reguliuojamų viešųjų paslaugų kainų kilimo įveikimo, įskaitant prieigos prie ES žaliojo kurso priemonių, skirtų klimato kaitos švelninimui vietos savivaldos lygmenyje, pagalba. Lietuvos Metinėje skurdo ir socialinės atskirties apžvalgoje (www.smtinklas.lt/metine-skurdo-ir-socialines-atskirties-apzvalga/) išskiriamos tokios energetinio skurdo mažinimo priemonės: a) tvarios energetikos diegimas; b) vartotojų informavimas ir edukacija; c)

kolektyvinių priemonių paiešką. Šios rekomendacijos yra sietinos su klimato kaitos švelninimu ne tik vartojimo pusėje, bet ir transporto, žemės ūkio ir pramonės sektorių tiekimo pusėje. Vienok paminėtų priemonių panaudojimas vietos savivaldos lygmenyje stringa ne tik dėl prieigos prie tam skirtų lėšų netolygumų, bet ir dėl tiekimo pusėje veikiančio verslo ir jį reguliuojančios vietos savivaldos nepakankamo sąsajumo su visuomene dėl **keliančių pasitikėjimą informavimo, švietimo bei advokacijos stygiaus**. NVO įsitraukimo į klimato kaitos švelninimo politikos advokaciją vietos savivaldos lygmenyje ribotumas gali stabdyti vietiniu, regioniniu ir nacionaliniu lygmeniais Lietuvos energetinės nepriklausomybės strategijos, grindžiamos ES energetinio saugumo strategija (COM/2014/330 final), ES klimato kaitos ir energetikos politikos tikslais, ES energetikos sąjungos koncepcija ir Paryžiaus susitarimu dėl klimato kaitos, priimtu pagal JT bendrąją klimato kaitos konvenciją, įgyvendinimui, nes visuomenė neįgaus pasitikėjimo nuostatomis, kad *<įgyvendinant 2050 metų viziją, renkantis priemones, vadovautis ekonominiu pagrįstumu, poveikiu aplinkai ir socialine atsakomybe; plėtoti viešojo ir privataus sektoriaus partnerystę; energetiniai projektai pradedami įgyvendinti tik atlikus sąnaudų ir naudos analizę>* ir, kad *<atsinaujinančių energijos išteklių plėtra Lietuvoje turi būti vykdoma vadovaujantis... įdiegiant vartotojų elgsenos ir energijos paklausos ir pasiūlos valdymo sprendimus>* ([https://enmin.lrv.lt/uploads/enmin/documents/files/Nacionaline%20 energetines%20 nepriklausomybes%20strategija_2018_LT.pdf](https://enmin.lrv.lt/uploads/enmin/documents/files/Nacionaline%20energetines%20nepriklausomybes%20strategija_2018_LT.pdf)).

4. Teikiamas Projektas skirtas poveikio aplinkai, socialinės atsakomybės bei vartotojų elgsenos valdymo sprendimams ir tolimesniam vystymui pagal AM parengtas Lietuvos ūkio sektorių analizės dėl Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo bei atnaujinimo periodui nuo 2021 m. ataskaitą, LR Seimo 2021 m. birželio 30 d. Nutarimo Nr. XIV-490 Dėl Nacionalinės klimato kaitos valdymo darbotvarkės patvirtinimo nuostatas. NVK yra sukaupusi pakankamą patirtį pagal įgyvendintus projektus ir toliau plėtojamas atitinkamas veiklas, vadovaujantis ES Sutarties ir geriausios praktikos nuostatomis. ŠESD mažinimo priemonėms, priskirtinomis energetinio skurdo mažinimui bei detalizuotoms Aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 02-001-06-04-02 „Didinti klimato kaitos politikos veiksmingumą“ apraše, yra sukurti sprendimai iš NVK 2021 m. įgyvendinto Projekto Nr.10.1.2-ESFA-k-917-03-0014. Apibrėžtos galimybės NVO vykdyti reguliuojamų paslaugų vartotojų edukaciją, įtraukiant ES žaliojo kurso nuostatas, ir gaunant apmokėjimą iš reguliuojamų atitinkamų paslaugų tarifų dedamųjų, bei galimybės NVO vykdyti teisėkūros, įtraukiant ES žaliąjį diskursą, „šešėlinių“ ataskaitų sudarymo priemonę, gaunant apmokėjimą iš teisėkūros biudžeto. Pagal 2022 m. NVK atlikto Projekto Nr. 29-NVOK04582/2022 žaliojo kurso ir energijos vartojimo efektyvumo priemonių taikymo 3 savivaldybėse tyrimo duomenų aprašą, pateiktą LSA, gauti 4 savivaldybių prašymai NVK įsitraukimui 2023 m. adaptuojant NVO perspektyvos požiūriu vietos savivaldos klimato kaitos švelninimą vietiniuose transporto, pramonės bei žemės ūkio sektoriuose.

Tikslai:

- **–Teikti NVO advokaciją visuomenei vietos savivaldos lygmenyje siekiant jos įsitraukimo formuojant klimato**
- **kaitos politiką**

– Didinti klimato kaitos politikos veiksmingumą darant NVO sektoriaus poveikį teisėkūrai ir sprendimų priėmėjų atskaitingumui.

2.4. 2024 m. gauta 423 vartotojų skundai per www.vartotojuskundai.lt.ir persiųsti kompetentingiems subjektams bei vartotojams suteiktos konsultacijos.

3. 2024 m. veiklos tikslai, uždaviniai ir planuojami darbai:

- 3.1. www.vartotojuskundai.lt administravimas.
- 3.2. Darbas su World Visitor, AS byla. [Byla Lietuvoje pilnai laimėta ir dabar jos vykdymo procedūros persikelia į Norvegiją.](#)
- 3.2. Kita veikla susijusi su vartotojų švietimu, konsultavimu, vartotojų tyrimų atlikimu (planuojama), savanoriais.

4. 2024 m. NVK turėjo 10 narių/asociacijų. NVK narių sąrašas:

5. 2024 10 17

193267272	Vilniaus Bočių bendrija Vilnius, Kaštonų g. 3, LT-01107 <i>Nevyriausybinių organizacija</i>	Asociacija	Teisinis statusas neįregistruotas
302304720	Nacionalinė ekonominė-socialinė taryba Vilnius, A. Stulginskio g. 5-43, LT-01115 <i>Nevyriausybinių organizacija</i>	Asociacija	Teisinis statusas neįregistruotas
295702240	LIETUVOS NACIONALINĖ VARTOTOJŲ FEDERACIJA Vilnius, Vingrių g. 11A, LT-01141 <i>Nevyriausybinių organizacija</i>	Asociacija	Teisinis statusas neįregistruotas
160453369	Lietuvos sodininkų bendrijų asociacija Kauno r. sav., Lapės, Antano Merkio g. 1, LT-54434	Asociacija	Teisinis statusas neįregistruotas
124708069	Vilniaus miesto Pagyvenusių Žmonių Asociacija Vilnius, Žirmūnų g. 139, LT-09120 <i>Nevyriausybinių organizacija</i>	Asociacija	Teisinis statusas neįregistruotas
305833611	Asociacija "Vėtrungės bendruomenė" Klaipėda, Rumpiškės g. 20B-8, LT-91138 <i>Nevyriausybinių organizacija</i>	Asociacija	Teisinis statusas neįregistruotas
304660359	"Eglės" seniūnaitijos bendruomenė Klaipėda, Kretingos g. 13-2, LT-92218 <i>Nevyriausybinių organizacija</i>	Asociacija	Teisinis statusas neįregistruotas
191600956	Mažosios Lietuvos reikalų taryba Vilnius, A. Jakšto g. 9, LT-01105	Asociacija	Teisinis statusas neįregistruotas
304600515	Žirmūnų Tuskulėnų bendruomenė Vilnius, Tuskulėnų g. 3-133, LT-09215 <i>Nevyriausybinių organizacija</i>	Asociacija	Teisinis statusas neįregistruotas
210069790	Viešojo įstaiga Aplinkosaugos valdymo ir technologijų centras Kaunas, Laisvės al. 94, LT-44251 <i>Nevyriausybinių organizacija</i>	Viešojo įstaiga	Teisinis statusas neįregistruotas

6.

NVK prezidentė Alvita Armanavičienė